

Bernal, 28 de novembre de 1992

Estimat Joaquim,

ara sí que feia dies que et devia carta, però, mira, acabo d'enllestir la traducció dels contes de Kipling (ufff!) i m'he dit: "has de contestar en Carbó, ara mateix", i aquí em tens.

Mentrestant, però, he anat pensant què podria enviar-te per a la miscel·lània aquesta que, segons que dius, vol endegar l'Enric Vellvé, de qui, efectivament, ja me n'havies parlat (i també me'n va dir alguna cosa l'Enric Borràs, quan vaig ser a Barcel·lona la darrera vegada). Si bé és cert que tinc això de Els "Anònims" de Manuel de Pedrolo, premiat en uns Jocs Florals (a Caracas, el 1975, sota el títol de "Revolta i moral als "Anònims" de Manuel de Pedrolo", amb un accèssit al premi Pompeu Fabra, quan tu hi guanyaves l'accèssit al premi August i Carles Pi Sunyer, amb "Aproximació al teatre per a nois i noies"; tots dos apareixen en sengles fotografies, i ens veiem tan joves!, al llibre corresponent, que també deus tenir, oi?), aquell treball el vaig buidar al llibre Pedrolo contra els límits en les coses més importants. Però he recordat que, l'any ~~1967~~ 1967, publicava a Ressorgiment un article que, vint-i-cinc anys després, pot tenir un cert interès històric, i, d'altra banda, gairebé es pot considerar inèdit, perquè ben poca gent de l'interior el devia llegir. Calcule que en sortiran uns sis o set fulls de 2100 espais. I, de més a més, crec que s'hi podria incloure la transcripció d'una entrevista que li vam fer, a en Pedrolo, l'any 1966 als d'Obra Cultural Catalana, on diu coses que, en aquells moments, no hauria pogut dir, segurament, en mitjans de casa nostra. Per cert que, d'entrevistes com aquesta, en vam fer a una colla de gent, com ara Rafael Tasis (una de les darreres o la darrera abans que es morís), Sarsanedas, Triadó, Joan Oliver, Ricard Salvat, Folch i Camarasa, M.A. Capmany, Joan Fuster, Joan Ballester, Moll, Raimon, Sanchis Guarner, Abat Escarré, Aramon i Serra, Badia i Margarit, Frederic Roda, Lluís Llach, Capri, Porter Moix, Pi de la Serra, Alvar Valls, Jordi Carbonell, Josep Benet, Xavier Romeu..., a l'extrem que se m'ha acudit que se'n podria fer un

llibret, per recuperar uns testimonis i unes veus algunes de les quals ja han desaparegut, no trobes? Bé, tornant a la miscel·lània, les dues coses te les envio a tu perquè facis el favor de passar-les a en Vellvé i així te'l treguis de sobre..., i jo també.

Sí, en Xavier va tornar molt entusiasmada, però amb el gust de la mel als llavis, així que no m'estranyaria gens que un dia d'aquests decideixi venir a estar-s'hi una temporada, estudiant música o què sé jo...

D'en Toni, ahir vaig rebre'n una carta, després de no sé quants mesos de no tenir-ne notícies... Mira, d'ençà que vaig tornar que només vaig parlar-hi uns minuts per telèfon, quan els va visitar en Xavier, i em va dir que m'escrivia aquell cap de setmana mateix i han passat un parell de mesos més. Sembla que està molt cansat, que no va poder reposar prou durant les vacances, perquè el pare de la Isabel va fer un infart i van haver de tornar de Mallorca abans d'hora. No sé, el trobo estrany i em diu que se n'anirà uns quants dies al Sahara (!), per allunyar-se una mica de la "civilització"...

D'en Moix no n'hem parlat, crec, és cert, i ja he llegit ~~una~~ alguna cosa sobre aquest famós llibre que ha aixecat una bona polseguera. A mi, particularment, les coses que n'he llegit, d'aquest minyó, no m'han fet el pes. Pel que dius, aquest llibre potser sigui divertit, però trobo que se les hagi agafat amb en Torres és una mica cruel, sobretot perquè, a part del seu voluntarisme genuí i molt respectable, darrerament em sembla que en Lau s'ho passa bastant malament, atès les cartes que envia als diaris de tant en tant...

Quant al tema del terrorisme... Bé, penso que has quedat ben descansat i que has abocat tot el que tenies al pap, però suposo que ho has fet perquè tenies ganes de dir-ho, però no pas perquè jo t'hagi posat els dits a la gola, com dius. Que quedi clar que jo no faig ni he fet ni faré mai cap apologia del terrorisme. No crec tampoc que s'aconsegueixi res tirant bombes. I, de la mateixa manera que estic en contra del terrorisme guerriller, del signe que sigui, també estic en contra del terrorisme d'Estat. I el fet que un Estat democràtic, a l'empara d'una pseudo legalitat, em-

presoní gent i la sotmetí a tortures, pel sol fet que aquestes persones oreguin, equivocats o no, que el seu país hauria de ser independent, sense haver tirat mai ni una pedra a ningú, a mi m'esvera i ho trobo aberrant. I fins i tot ho trobaria aberrant, encara que els detinguts fossin membres de l'Eta o de qualsevol altre grup, perquè aleshores l'Estat es converteix en un criminal com aquells contra els qui combat. L'Estat ha de combatre el terrorisme amb la constitució a la mà i aplicant les lleis, sense buscar el subterfugi de lleis de "seguretat interior" i totes aquestes punyetes, que li permeten d'actuar fora de la llei fent veure que l'apliquen. I si no t'ho creus, llegeix els testimonis dels torturats..., i puc donar fe del d'un d'ells, amb la germana del qual vaig estar parlant fa uns dies, un xicot que és professor universitari i incapaç de matar ni una mosca... Quant al desig de veure la nostra terra independent, suposo que és una cosa que hauria d'estar sustentada per la voluntat de la majoria, i és molt possible que la majoria estigui mancada, després de tants anys de rentat de cervell, de consciència nacional (ep, en el bon sentit de la paraula!) i no vulgui res més que el que ja té. Quant a les fronteres, penso que actualment el concepte té una connotació distinta de la que podia tenir a l'època de la guerra civil. Amb tot, el nou ordre mundial que s'està perfilant en aquests moments, amb l'aparició del racisme, després de l'esfondrada dels països de l'est i del mur de Berlín, fa posar els pèls de punta, i no tindran més remei que buscar la manera d'establir sistemes polítics i econòmics més justos als països pobres, perquè si és cert que el comunisme ha fracassat, no és més cert que el capitalisme o l'economia de mercat tampoc no han solucionat el problema de la gana dels de baix, i ara comencen a pagar-ne les conseqüències. I espera't! Jo també estic d'acord amb el que vaticines que podrà passar d'aquí a cent anys; el que no sé és si algú encara parlarà en català... Ah, no crec que discrepem tant com et penses, perquè tampoc jo no crec que el conflicte s'hagi de resoldre amb arrogància, hòsties i goma dos! Home, d'on ho has tret això? Per ventura mai t'he donat a entendre que era partidari de la violència, l'assassinat, la guerra? Precisament perquè estic contra tot això, estic també

contra la injustícia social i la violència exercida des de dalt; contra la tortura, física i psíquica, exercida per les forces d'ordre públic; contra els juristes, els polítics i els funcionaris que consenteixen que passin aquestes coses, etc. I el que volia dir, en assenyalar que si badeu us podeu trobar amb trenta mil desapareguts, era que, sota la capa de la legalitat, es poden cometre injustícies terribles, en actes que comporten el patiment, el dolor i la mort de persones tan innocents com les que són víctimes del terrorisme. I això ho vaig viure aquí, a l'Argentina, on els governants de torn consideraven que actuaven sota la legalitat i que lliuraven una guerra on tot era vàlid, petés qui petés i caigués qui caigués.

Ufff!

En Clapés em diu que no et veu gaire, però em comenta que has quedat finalista al premi d'humor i de sàtira de Sabadell. Era aquell que convocava l'Espinàs, oi? I com t'ha anat a Terrassa?

Demà arriba a Buenos Aires l'H. president de la Generalitat. Aquí han organitzat un dinar en un lloc de colló de mico, en sembla que la G. ha pagat set mil dòlars per lloguer de les instal·lacions i que es fa càrrec de més de la meitat del valor del tiquet, perquè, si no, no hi hauria anat ningú. A aquest dinar, nosaltres no hi anirem. A mi em va trucar un tal Valentí Pallas de Cultura per demanar-me una llista d'intel·lectuals argentins, a qui han invitat a participar d'un encontre amb intel·lectuals catalans (no sé, però, qui vindrà) el proper dimarts: es farà un esmorzar, un debat sobre "Nacionalismo & Internacionalismo" i un dinar, amb la presència del Presi. M'hi han invitat i pensé anar a ficar-hi el nas, però ja els vaig advertir que si hi posaven la bandera de l'estanc o hi assistia algun membre de l'ambaixada espanyola, no comptessin amb la meua presència. Ja te'n faré cinc.

T'adjunto una foto que m'havia descuidat d'enviar-te l'altra vegada.

Ha sortir ja el vídeo de Pedrolc? Ha aparegut l'URC amb les nostres cartes? Records de la gent de casa i una forta abraçada del teu